

Eduard Piños:
„Konec času“ v transhumanistické filosofii a u Paula Virilia – singularita a simultaneita

Posudek bakalářské práce

Eduard Piños si jako téma bakalářské práce zvolil poměrně nové a v českém kontextu neznámé filozofické hnutí, které se v posledních letech výrazně prosazuje svými neobvyklými názory na budoucnost technologické civilizace. Transhumanismus je významné vědecko-filozofické hnutí sdružující celou řadu vědců a filozofů, hlavně z okruhu britských univerzit Oxford a Cambridge, ale také z USA a dalších zemí, kteří sdílí často radikální posthumanistické vize. Práce Eduarda Piñose přistupuje k celému hnutí z velice originální pozice. Není to pouhý úvod, který se snaží popsat společenské, vědecké a filozofické aspekty nového hnutí, ani žádný výčet hlavních představitelů a pojmů. Je to velice zralá, a na bakalářskou práci kvalitně zpracovaná studie jedné myšlenky a otázky, která umožňuje shrnout také ostatní transhumanistické teze a zhodnotit význam hnutí. Otázka singularity a konce času má totiž širší platnost, protože se objevuje i mimo transhumanistické hnutí (pojem simultaneity a dromologie u Virilia v kapitole „Paul Virilio, dromologie a simultaneita“) a také zajímavým způsobem spojuje filozofii se současnou vědou (různé verze singularity v kapitolách „Praktická singularita“, „Opatrná singularita“ a „Evoluční teorie singularity“). Autor si všímá, že řada dnešních myslitelů, kteří se zabývají zrychlujícím se technologickým vývojem společnosti, zákonitě řeší také pomyslný konec (nejen) lidského času. Hlavním tématem práce jsou proto různé vize singularity jakožto vrcholu a konce evoluce lidstva a možná i celého známého vesmíru, na kterých ukazuje současný dialog mezi filozofií a vědou, ale také rozdíly mezi kontinentální (tzv. postmoderní) filozofií a filozofií anglosaskou. Autor také správně upozorňuje na význam teoretické fyziky pro transhumanistický výklad singularity (kapitoly „Otázky po konci času“ a „Čas nemůže skončit – neexistuje“ a „Paradox nečasovosti“). Neměli bychom totiž zapomínat, že právě kosmologie hrála v celých dějinách filozofie významnou roli, a transhumanismus je možná významným návratem k této tradici v současné době.

Jako velký přínos práce hodnotím odvalu zabývat se novým problémem, který se týká velice aktuálních otázek technologické civilizace. Autor se navíc nebojí meziborového přístupu ani se nevyhýbá velice těžkým otázkám po etických důsledcích posthumanistické filozofie a možnosti neantropocentrické etiky (kapitola „Transhumanistická etika – *contradictio in adiecto*“). Spojování vědeckého a filozofického diskursu, kosmologie a filozofie, čelí v dnešní době mnoha kritikám a značné skepsi, ale jen tento dialog umožní lepší společnost a smysluplný další vývoj. Z těchto důvodů, i přes všechny gramatické a stylistické nedostatky, práci hodnotím jako výbornou.

Navrhuji bodové ohodnocení 46 a více bodů.

Denisa Kera, PhD.
4.09.2006